

Stříbro v barvě, zlato v srdci: Rozhovor s legendou slovenského chovu Vss

Životní cesta přítele Joži byla vždy spojena s poctivou prací a láskou ke zvířatům. Rodák ze slovenských Slažan, kde vyrůstal se dvěma bratry, si svůj vlastní domov postavil jen pár metrů od rodného domu. Původně se věnoval chovu poštovních holubů, ale osudové setkání se sousedem vše změnilo. Sousedův chov Fs svou mohutností a krásou Jožu natolik uchvátil, že se nechal „zlomit“, postavil první králíkárnou a k holubům přidal králíky.

Profesně se věnoval stavebnictví. Jako vedoucí měl pod sebou i stovku lidí. Práce na velkých projektech, jako byla výstavba potrubí a vzduchotechniky v elektrárnách, ho často odváděla daleko od domova, daleko za hranice Slovenska. V těchto chvílích mu byla největší oporou rodina, která se svědomitě starala o jeho chov. Chovatelský gen se ostatně dědí – jedna z jeho vnuček dnes úspěšně chová vlašky.

Jožova aktivita v chovatelské komunitě začala nabírat na intenzitě v letech 1986–1987, kdy se stal členem slovenského Klubu chovatelů velkých světlých stříbřitých (Vss) a francouzských stříbřitých (Fs). Jeho organizační talent se brzy plně projevil a od roku 2009 stojí v čele klubu jako jeho dlouholetý předseda.

Výraznou stopu v historii klubu zanechal spolu s Laurincem Salvou. Právě on tehdy navrhl efektivní rozdělení rolí, které se ukázalo jako klíčové: Laurinec se ujal funkce jednatele a Jožo převzal post předsedy. Společně s přítelem Janem Kadíkem se jim následně podařilo pro klubové akce zajistit prestižní zázemí v žilinské hale. Právě díky jejich úsilí a volbě tohoto reprezentativního místa si slovenská speciální výstava v Žilině dodnes udržuje své výsadní postavení a vynikající jméno.

„Jak vypadal Vss na začátku, kdy jste s chovem začínal, v porovnání s dnešním moderním typem?“

„V mých začátcích byl exteriér Vss odlišný; zvířata byla v průměru tmavší a jejich srst postrádala dnešní výrazný lesk, působila spíše matně. Zásadní zlom nastal v Německu, kde se šlechtitelé zaměřili na zesvětlování původního francouzského stříbřitého (Fs). Cílenou selekcí na intenzitu a rovnoměrnost stříbřitosti tak postupně vyformovali dnešní moderní typ Vss.“

„Co vás u Vss udrželo takovou dobu? Čím si vás získali?“

„Byla to v podstatě láska na první pohled, která postupem času přerostla v celoživotní srdcovou záležitost. Velký světlý stříbřitý si mě získal především svou impozantní stavbou těla. Vždy pro mě byla prioritou jejich mohutnost a výrazný typ“

„Které období ve vašem chovu považujete za přelomové a proč? Jakého úspěchu si nejvíc vážíš?“

„Za naprosto přelomový rok považuji sezónu 1991. Tehdy se mi podařilo odchovat samce, který byl skutečným fenoménem – stal se Šampionem ČSR, zvítězil na speciální výstavě a bodoval i jako mládě. Taková shoda úspěchů u jednoho zvířete je v chovatelství vzácná. Úspěchů a pohárů byla za ty roky celá řada, a i když jsem jich už spoustu kvůli místu rozdál nebo vyřadil, na tohoto samce se zapomenout nedá.“

„Docílit ideální stříbřitosti je umění. Jakou strategii volíte při párování zvířat, abyste udržel rovnoměrnost a správný odstín?“

„Při párování se mi nejvíce osvědčilo kombinovat tmavší jedince s těmi světlejšími (bledšími). Klíčem k úspěchu je totiž pesík – právě jeho hustota a kvalita vytvářejí tu správnou, rovnoměrnou stříbřitost. Je to neustálý balanc; musíme dbát na to, aby pesíkování bylo

výrazné, ale zároveň si musíme hlídat podsadu. Ta nesmí být příliš tmavá či černá, aby nekazila celkový dojem čistoty odstínu.“

„Zažil jste nástup moru (RHDV) i jeho nové varianty RHDV2. Jak se podle vás za ta desetiletí změnila přirozená imunita králíků? Jsou dnešní moderní linie náchylnější než králíci v 70. letech?“

„Nástup moru byl pro chovatelství velkým milníkem a bez vakcinace se dnes již neobejdeme. Osobně vnímám, že dnešní linie jsou skutečně náchylnější, než tomu bylo v 70. letech – šlechtění na exteriér a špičkový typ si v tomto směru vybralo svou daň. Ve svém chovu proto sázím na osvědčený vakcinační režim: očkuji poprvé až po 3. měsíci věku. Používám kombinovanou vakcínu (např. Castorex Neo) proti oběma variantám moru (RHDV1 i RHDV2) a na myxomatózu používám klasickou metodu dvojehly. Pokud je zvíře v dobré kondici, stačí mi revakcinace jednou ročně.“

„Na jaké detaily v exteriéru se dnes při výběru chovných jedinců zaměřujete nejvíce?“

„Při výběru se zaměřuji především na celkový dojem a harmonii zvířete. Klíčový je pro mě výborný nášlap a pevná hrudní končetina (HK). Pokud jde o párování, zastávám pravidlo, že základem je samice se 100% kvalitní srstí – na tu pak mohu pustit typově špičkového samce. Velkou pozornost věnuji i hlavě; zkušenost mi říká, že výrazná, ‚hlavatá‘ samice, která je navíc dobrou matkou, je v chovu k nezaplacení,

protože dává exteriérově vynikající samce.“

„Jak dnes vnímáte příbuzenskou plemenitbu versus osvěžování krve ze zahraničí? Máte své vlastní uzavřené linie?“

„Příbuzenskou plemenitbu vnímám jako dvousečnou zbraň. Je pravda, že je to nejrychlejší cesta k upevnění požadovaných znaků a ustálení typu, ale moje zkušenost je taková, že jakmile se vám podaří dosáhnout cíle, je potřeba z této úzké linie včas ‚utéct‘. Pokud by se v ní pokračovalo příliš dlouho, začnou se projevovat genetické vady a

degenerace, jako jsou křivé končetiny nebo výrazné zhoršení kvality srsti. Vlastní linie tedy ano, ale s neustálým důrazem na zdraví a včasné osvěžení krve.“

„Jako jeden z top slovenských chovatelů, vidíte rozdíly v trendech chovu Vss v Česku, Slovensku nebo jiných zemích?“

„V dnešní době se rozdíly mezi špičkovými chovy v Česku, na Slovensku a ve zbytku Evropy postupně stírají. Dříve platilo, že český chov vynikal excelentní kvalitou srsti, ale občas pokulhával v typu a mohutnosti. Dnes, kdy máme možnost nakupovat zvířata po celé Evropské unii, se tyto rozdíly minimálně vyrovnaly. Pro mě je klíčové nehlédět při výběru jen na body na oceňovacím lístku, ale především na genetický přínos pro chov – člověk se nesmí bát pravidelně osvěžovat krev ze zahraničí, aby v chovu neustrnul.“

Linia 02-96,5b-J.Režoňa

„Máte nějaký specifický rituál nebo postup při přípravě králíka na vrcholové evropské či celostátní výstavy?“

„Příprava na vrcholové výstavy není jen o krmení, ale hlavně o kontaktu. Mým hlavním rituálem je práce na stole. Snažím se, aby se králíci nebáli a byli v klidu. Pravidelně si je dávám na výstavní stůl a učím je správnému postoji – tedy aby si nechali

nastavit končetiny a předvedli svůj typ v té nejlepší formě. Králík, který je zvyklý na manipulaci a umí se na stole „prodat“, má u posuzovatelů vždy navrch.“

„Co je pro vás u Vss ‚neodpustitelná vada‘, kvůli které zvíře nekompromisně vyřazujete z chovu?“

„V mém chovu existuje několik vad, přes které nejede vlak. Tou nejzásadnější jsou slabé hrudní končetiny a špatný nášlap. Pokud králík nemá pevný postoj a jeho končetiny jsou slabé, nemá v dalším šlechtění co dělat. Stejně přísný jsem i na vystouplé kyčelní kosti – to je jasný signál špatné konstituce nebo nedostatečného osvalení zádě. Taková zvířata z chovu nekompromisně vyřazuji, protože mým cílem je robustní a harmonický králík.“

Receptury krmiv se za 40 let radikálně změnily. Jak vypadá krmná dávka vašich zvířat dnes?“

„I když se trh s krmivy posunul, já se držím osvědčené kombinace tradice a moderních trendů. Moje krmná dávka je založena na směsi ovsu a prémiových granulí Mifuma Plus v poměru 1:1. Oves je pro králíky dieteticky vynikající a granule dodají veškeré potřebné minerály a vitaminy v té nejvyšší kvalitě. Tato rovnováha mi zajišťuje ideální růst i kvalitu srsti.“

„Dnes je trh zaplaven kokcidiostatiky. Jaký je váš postoj? Sázíte na chemii v krmivu, nebo preferujete přirozenou prevenci (acidifikace vody, výběr sena, hygiena) a selekci odolných jedinců?“

„Můj postoj je v tomto směru velmi striktní: preventivně nepoužívám vůbec nic, a už vůbec ne granule s obsahem kokcidiostatik. Jsem zastáncem toho, že králík si musí vybudovat vlastní, přirozenou imunitu. Pokud bychom zvířata neustále ‚dopovali‘ léky v krmivu, hrozí, že v momentě, kdy by léčba byla skutečně nezbytná, už nezabere. Zdravý chov musí stát na odolných jedincích a čistotě, nikoliv na chemii.“

„Léčíte nemocného špičkového jedince, nebo zastáváte názor, že zvíře, které jednou onemocnělo (např. rýmou), již do elitního chovu nikdy nepatří bez ohledu na své kvality?“

„V tomto bodě jsem naprosto neústupný. Jakmile se u zvířete projeví klinické příznaky, jako je například rýma, musí jít nekompromisně z chovu pryč. I kdyby se jednalo o špičkového exteriérového jedince, zdraví a genetická odolnost jsou u mě na prvním místě. Léčením a ponecháním takového zvířete v chovu bychom si jen zadělávali na problémy v dalších generacích, protože sklon k těmto potížím je často dědičný.“

„Jako top chovatel objíždíte velké akce, které jsou zdrojem nákaz. Jak vypadá vaše karanténa po návratu z evropské výstavy, abyste neohrozil zbytek chovu?“

„Návrat z velké výstavy je pro chov vždy rizikový moment, proto bezpečnost nepodceňuji. Všechna zvířata, která se akce zúčastnila, umísťuji do karantény v oddělených prostorách mimo zbytek chovu. Minimálně týden je pečlivě sleduji, abych včas zachytil případné příznaky nemoci. Teprve když mám jistotu, že jsou zvířata v pořádku a nevykazují žádné klinické změny, vracím je zpět do kolektivu.“

„Co je nejdůležitější rada, kterou byste dal mladému chovateli, který si právě přivezl své první Vss?“

„Moje rada je jednoduchá: v první řadě si musíte vybrat plemeno, které vás skutečně chytne za srdce, protože chov Vss je krásný, ale zároveň náročný závazek. Než se do toho pustíte naplno, najděte si zkušeného chovatele a poraďte se s ním. Je důležité vědět, co vás čeká, pochopit specifika tohoto plemene a mít reálná očekávání. Dobrá rada na začátku vám ušetří spoustu zklamání a pomůže vám vybudovat chov, na který budete pyšní.“

„Kam by se mělo plemeno velký světlý stříbřitý v následujících letech ubírat, aby neztratilo na své kráse a užitečnosti?“

„Budoucnost Vss vidím především v důsledném dodržování exteriérových standardů a v nekompromisním tlaku na kvalitu srsti. Musíme si udržet tu specifickou stříbřitost – v tom zůstává klíčem vyrovnávací párování, tedy pouštění tmavších jedinců na ty bledé. Zásadní je také regulace chovu a objektivní posuzování na výstavách. Neměli bychom se nechat zaslepit jen honbou za body, ale sledovat, zda má králik co nejvíce reálných pozitivních znaků v typu a konstituci. Krása musí jít ruku v ruce se zdravým rámcem.“

„Povídat si s člověkem, který prožil s plemenem Vss více než čtyři desetiletí, je jako listovat živou kronikou. Jožův příběh není jen o pohárech a šampionech, ale především o nekompromisní selekci, pokoře k přírodě a neutuchajícím organizačním duchu, který pomohl slovenskému Klubu získat evropský věhlas.“

Z našeho rozhovoru vyzařuje jasné poselství: chovatelství je umění rovnováhy. Rovnováhy mezi tradicí a moderními trendy, ale především mezi ambicemi a zdravím zvířat. Jožo dokazuje, že za každým šampionem stojí stovky hodin práce. Nezbývá než doufat, že jeho rady o poctivosti a trpělivosti si vezme k srdci i nová generace, která na jeho základech bude stavět dál.“

Přejeme mu do dalších let pevné zdraví, neutuchající radost v kotcích a mnoho dalších úspěšných generací králiků, kteří budou dělat čest jeho jménu.“